

Lisztóczy László

A magyar szó katakombákba visszahúzóó apostolai

Reményik Sándor-inspirációk Dsida Jenő költészetében

Dsida Jenő egy vesztes világháború és egy új Mohács romjain kezdte költői pályáját. Első versét tizenhat éves korában, 1923. augusztus 19-én Benedek Elek közölte a *Cimborában*. Korai lírájára – saját vallomása szerint – elsősorban Petőfi és Reviczky hatott. Láng Gusztáv mutatott rá, hogy 1925 táján ért el hozzá – mindenekelőtt Reményik Sándor közvetítésével – a transzszilvanizmus jegyében újjászülető romániai magyar irodalom első nagy hullámverése. Bizonyosságául többek között három *Erdély* című, 1925-ben keletkezett versére hivatkozott. Mindháromban megtalálhatjuk a transzszilván líra egyik jellegadó tematikus elemét, a szülőföldhűséget. Az első, melyet április 29-én írt, a „régí mondák”, a „hun mesék” földjeként említi Erdélyt, fölötte „csillagcsodáktól terhes ég”, Csaba királyfi emléke ragyog. „Kemény föld, de szeretem mégis, / mert csodaszép, mert meseszép” – fogalmazza meg a transzszilván költészetre oly jellemző paradoxont. A szeptemberi keltezésű második *Erdély*-vers egyik részlete, az „itt maradsz, itt élsz mindörökké, / itt porladsz néma, szürke röggé, / ha rád borul a ködös ősz”, a *Szózat* reminiszcenciájaként is értelmezhető, a bölcső és a sír toposzát involválja. Befejező strófája a Reményik költészetében gyakran fölbukkanó szülőföld-szimbólumot, az erdélyi havasok világát idézi:

Csókoló szemmel nézek végig
a messzi havas hegyeken:
dalolok róluk halkán, lágyan
és simogató, örök vágyban
a köveket is szeretem.

A vers záró vallomását ismétli meg és fokozza a szintén 1925 szeptemberében született harmadik *Erdély*-vers egyik részlete: „Letérdeltem az út szennyes sarában: / úgy csókoltam a kerékverdeső / otromba, sáros, kemény köveket”, miközben „Fekete varjak kavargotak / fejem felett...” Ez a vészjósló madár Reményik–Véghvári *Eredj, ha tudsz!* című versében is fölbukkan.

Az 1925. május 13-án született *Régi könyv* azon gyötrődik, hogy Isten húzza-e meg a „honhatárokat”. A június 7-én kelt *Kálvária* a magyar sorsot Krisztus golgotajárásával állítja párhuzamba. A július 17-én datált *Néptemetés* a nemzethalál régi keletű vízióját villantja föl. Az augusztusban keletkezett *Magyar lányok* az otthon maradás ethoszát

sugallja. Hűségfogadalmát erősíti meg augusztus 20-án *Erdélyi bércek* című költeményében, mely a transzszilván irodalomban igen kedvelt – az *Erdély*-versekben is föl-föltűnő – hegyszimbólumra épül. Az erdélyi lírában a húszas évektől – állapítja meg Láng Gusztáv – „a tájszimbolika válik a szülőföldkultusz legfontosabb hordozójává”.

1925. szeptember 5-én írta és Reményik folyóiratában, a *Pásztortűz* 1925. október 18-i számában tette közzé a *Napkelet felé...* című versét, mely a *Psalmus Hungaricus* előzményének tekinthető. A mű – és különösen az intonáció – Trianon miatt érzett fájdalomát és csalódottságát fejezi ki. Számunkra immár Párizs sem csupán a modern líra központja, fővárosa, „új idők új dalai”-t éneklő költőink zarándokhelye:

Halott meséink fekete kriptáján
befedett arccal, némán zokogunk:
megölte őket anyagelvőség,
hideg nagy ősz és sötét háború,
s most elhagyottan vacog a fogunk.

Szegény magyarnak különös a sorsa:
körül ölelték Párizs árnyai,
kecsegtették dicső, örökös dallal,
és orvul mégis mit akartak ők? –
Álmok szívébe pengét mártani.

Megölték minden szép keleti vágyunk,
szív helyett adtak berregő motort,
mesék helyett Anatole France-regények
kijózanító, gúnyoros szelét,
mely csaknem, hogy a halálba sodort.

A versben – Dsida életművében egyedülálló módon – a Nyugat-Európából való kiábrándulás gondolata, a Kelet utáni nosztalgia szólal meg. Indulatait alig leplezetten a trianoni békediktátum motiválja. Soraiból morális jelmezbe rejtetten a nyugati civilizáció kritikája, a modern krizeológia érvelése, „spengleri” válsághangulat csendül ki. Anatole France racionalizmusával és cinizmusával Rabindranath Tagore érzelmgazdagságát, erkölcsi komolyságát állítja ellentétbe.

1926-ban írt *Fűk, ha hallanátok!* című versében a „szülőföldet-e vagy a hazát” szívbemarkoló dilemmájára a valaha Tündéerkertnek becézett országrész iránti hűség szavával felel.

Idézett alkotásaiban – mesterénél szelídebb, elégikusabb hangon – mindenekelőtt a Végvári-versek téma- és motívumvilága idéződik, az *Eredj, ha tudsz!* költőjének dacos, szenvedélyes szülőföldszeretete ölt formát. Sokatmondóan tanúskodnak arról, hogy

az előtte járt erdélyi költőnemzedékből Reményik gyakorolta rá a legnagyobb hatást. Ösztönző példát és mércét jelentett számára az idősebb pályatárs erkölcsi bátorsága, szűkebb és tágabb hazájához való rendületlen hűsége, a trianoni ítélettel szembeszegülő, nemzetféltő aggodalma. Különösen az erdélyi haza emblémáját jelentő hegyszimbólum sűrű előfordulása emlékeztet Reményikre. Ez a jelkép, az erdélyi hegyek, erdők, havasok szeretete egész pályáján végigkísérte.

Láng Gusztáv szerint a nyilvánvaló tematikai egyezéseken túl poétikai megoldásokat is tanult Reményiktől, tőle vette át „mindenekelőtt a strófatagolás nélküli szabadsorú jambusverset, sok apró lazasággal, tetszőleges rímeléssel”. Hatása érződik költeményei hangnemén is, elsősorban „az enyhén didaktikus elmélkedő részek eluralkodásán, a képekhez, jelképekhez fűzött – gyakran túlbeszélt – önkomentárokon”.

Reményik iránti nagybecsülését és szeretetét nemcsak a versek szemléltetik. 1924. augusztus 11-én, a szatmárnémeti gimnázium nyolcadik osztályos diákjaként levélben is fölkereste őt. „Régóta határoztam el magamat erre a lépésre – kezdi sorait –, hogy a költészet felé hajtó vágyaim megnyilatkozására nézve Öntől kérjek tanácsokat, mint legilletékesebbtől...” Beavatja őt útkeresésébe, elmondja, hogy először Petőfi és Reviczky költészete ragadta meg, mintegy másfél esztendőn át az ő nyomukban járt. „Az Ön munkái szélesítették ki látókörömet, és vezettek be a modern lírába...” – folytatja valómását. Szeretne kiszabadulni az őt ért hatások, reminiscenciák és konvenciók hálójából. Az irányváltáshoz, egyéni hangjának megtalálásához segítségét, tanácsait kéri.

Reményiket nem érte váratlanul Dsida jelentkezése, Áprily Lajos már föl hívta rá a figyelmét. Dsida 1924. szeptember 25-én hozzá intézett leveléből az is kiderül, hogy a címzett válaszolt soraira, s többek között az Ady-utánérzésektől, groteszk képek és banalitások használatától óvta. Újból arra kéri mesterét, hogy tanácsstalanságait, kétségeit ezután is megoszthassa vele, hiszen hozzá tud közeledni „a legtöbb bizalommal”.

A fősorolt Dsida-versek voltaképpen a Reményik névvel összefonódó – mindenekelőtt a Végvári-versek témakörét és hangulatát idéző – költői program végrehajtását szemléltetik. Ebben a periódusban ismerkedett meg az anyaországi *Nyugat*-mozgalom lírájával, az esztétizáló modernséggel. Ennek az irányzatnak – mindenekelőtt az impresszionizmusnak – a stílustörekvéseit fedezhetjük föl Reményik és Áprily lírájában is.

Külön figyelmet érdemel Reményiknek az az intelme, mely az Ady-utánzástól óvja ifjú pártfogoltját. A Dsida-versek könnyed játékossága, az élet apró örömeire, szépségeire is rendkívül fogékony attitűdje eleve pörölt az Ady-életmű „tusázó, véres szelleme”-vel, komor, tragikus pátoszával. Közelebb állt hozzá Reményik egyszerűbb, természetesebb, bensőségebb hangvétele, mely a természet, a hétköznapi „csendes csodái” iránt is kivételes fogékonyságot mutatott. Reményik is hozzájárult tehát annak az ars poeticának a megszületéséhez, amelyet önéletrajzi ciklusa *Tarka-barka strófák* című versében fejezett ki a legrelevánsabban. A „farsangi rigmusok”-kal, „mókás felköszöntők”-kel, „Szilveszterre tákolt színpadi bohóságok”-kal bíbelődő költő följajdul, amikor Adyra gondol:

Az ő tusázó, véres szellemének
hatása, hogy a játszi hangulat
megvetve bujdosik a magyar ének
berkeiben és többé nem mulat.
Kik vígat írtak, szemlesütve félnek,
mint csempészek, ha zubbonyuk alatt
tilos bankókat rejtenek a ráncok
s matatják őket vizslató fináncok.

Kicsit nagyképűek vagyunk s olyan
jelmondatunk is: „Századokra termelj
s tekintsd magad halálos komolyan!”
Lantunk nyögesztő, félmázsás teher, mely
úgy zeng, mint jégzajláskor a folyam
s nem pengi ki a habzó, fürge csermely
ezüstkövek közt zirrenő nesztét
Pedig be szép a könnyű, halk beszéd!

Ebből az ars poeticából származtak Dsida lírájának legeredetibb, legmaradandóbb értékei.

Az 1925–26-ban írt versek melankóliája és nosztalgája tovatűnő hangulat volt Dsida pályáján. Kelet tájaira sem tért vissza soha többé, „napnyugati őrjárat”-ra indult, s tette ezt növekvő tudatossággal és otthoniassággal.

Fájdalmait és csalódásait „teremtő tettekre” váltotta: szívvel-lélelkel a Trianon után új öntudatra ébredő és vele együtt nagykorúvá váló erdélyi magyar irodalom, a romokon fölépülő új intézményrendszer szolgálatába szegődött. Elsősorban a transzszilvanizmus szellemében szárnyat bontó, az autonóm erdélyi hagyományok megőrzését és gyarapítását hivatásának tekintő Helikon-mozgalomhoz fűzték erős szálak. 1927 decemberétől 1935 decemberéig a Reményik alapította konzervatív *Pásztortűz* irányításában is fontos szerepet játszott: 1930 júniusáig a technikai, majd a felelős szerkesztő feladatkörét töltötte be. A két világháború közötti erdélyi magyar irodalom vezető irányzatai közül egyedül a baloldali *Korunkkal* való együttműködéstől zárkózott el.

1928 elején jelent meg első kötete, a *Leselkedő magány*. Ez a versgyűjtemény pályája újabb szakaszába vezet. A Petőfi- és a Reviczky-korszak, továbbá a *Nyugat*-mozgalom költői eredményeinek elsajátítása után az avantgárd modernség is alakítja költői világképét és formakincsét. Átmenetileg szakít a kisebbségi sorsvállalás témakörével, s az általános emberlét eredendő titkait kutatja. Expresszionista szabad versekben, szorongó nyugtalansággal vagy szelíd melankóliával kiáltja világgá magányát és kiszolgáltatottságát, végességének és mulandóságának fájdalmát, a valóság lényeg szerinti megismerésének és megmagyarázhatóságának lehetetlenségét.

A kötetéről Reményik Sándor recenziót tett közzé a *Pásztortűz* hasábjain. Dicséri Dsida nyelv- és formaérzékét, de a sorok közé rejtő hiányérzetét „céltalan szomorúsága”, „eltűnő vonalai”, a konkrétumoktól való elfordulása miatt. Ezt a magatartást kimondatlanul is összegegyeztetetlennek tartotta a transzszilván eszmeiséggel, az „itt és most” etikai parancsával.

Reményik is szerepet játszott tehát abban, hogy Dsida a *Leselkedő magány* megjelenése után ismét visszatért a klasszikus formákhoz, az erdélyi kisebbségi sors tárgyköre is visszanyerte a régi rangját. Az évtized fordulójától a saját költői eredményeinek a szintézisbe foglalására és klasszicizálására törekedett. Lényegében ugyanazt az utat járta végig, mint az anyaországban Szabó Lőrinc, Illyés Gyula, József Attila vagy Radnóti Miklós.

Ebben a korszakban hasonló fordulat következett be az ő pályáján is, mint Reményikében, aki az irányváltás indítékait releváns módon fejezte ki *Miért hallgatott el Végvári?* című versében. A kisebbségi sorsot immár nem állította szembe, hanem harmóniába olvasztotta az egyetemes emberlét etikai követelményeivel.

A sírig hű maradt szülőföldjéhez, elhatárolva magát a magyarkodás hamis szólamaiktól és hivalkodó külsőségeitől. Erdély nem stigma és jelszó, hanem az „itt állok, másként nem tehetek” sorstudatát sugalló, életető, szavainak súlyt, tetteinek értelmet adó közeg volt számára. Minden bizonytalansággal, hogy épp a *Pásztortűz* 1929-es évfolyamában tette közzé *Kerülöm a nevedet* című versét, mely 1930 decemberében az *Ellenzék* hasábjain *Erdély* címváltozattal látott napvilágot. Azokhoz intézte, akik az erdélyiség közhelyeit, konvencióit kérték számon tőle, szembeszegezve a vádakkal a szíve legmélyéből fakadó egyszerű, tiszta érzéseket.

Erdély iránti hűségéről vall második kötete, az 1933-ban megjelent *Nagycsütörtök* címadó versében is.

Reményik erről a versgyűjteményéről is recenziót írt, melyet szintén a *Pásztortűz*-ben tett közzé. Ismertetését ezekkel a mondatokkal kezdte: „Dsida Jenő verseire engem először Áprily Lajos figyelmeztetett, jó néhány esztendővel ezelőtt. A maga komoly, tartózkodó modorában, mérsékelt és mégis határozott véleményével, őszintén bizakodva figyelmeztetett engem arra, hogy ezt a fiatal embert érdemes lesz gonddal kísérni további útján, mert lehet, hogy benne rejlik az erdélyi líra utánpótlása, a folyton várt tartalék, az új vetés új aratásra. Áprily nem tévedett. Aki gonddal és szeretettel kísérte Dsida eddigi útját, immár tisztán láthatja, hogy az erdélyi líra második nemzedékében szinte versenytárs nélkül, fejfel kimagasodva társai közül, magányosan áll.” Az új kötetet összehasonlítja az előzővel, konstatálja világképének letisztulását, formai gazdagodását és tökéletesedését. „Nincs más erdélyi költő – állapítja meg –, aki annyi s oly változatos formákba tudná önteni mondanivalóját, mint Dsida. Első kötetén is megéreztem már ez a tudás. Ma szuverén ura minden versformának. Sok tanulmányon, klasszikus és modern versfordításokon edződött tehetsége idáig. Egyhúrú poétáink között ő a versformák leleményes váltogatója. Bravúros versfeladatok elé állítja önmagát, és állja a próbát.”

Külön is méltatja a címadó verset. Közkeletű az az interpretáció, hogy a *Nagycsütörtök* az erdélyi magyarság számkivetettségét, magárahagyatottságát, üldözöttségét is dokumentálja. „Ahogy a komor erdélyi árvaságból és emberi elhagyatottságból kinyújtja karját, hogy belekapaszkodjék a Krisztus szenvedésébe: az már csillagig érő gesztus, amit nem lehet elfelejteni” – fogalmazott a recenzió írója.

Reményik – mindenekelőtt az *Ahogy lehet* című vers – közvetlen hatása is tetten érhető Dsida 1936 májusában keletkezett alkotásában, a *Psalmus Hungaricus*ban, mely a legleplezetlenebbül, a legszenvedélyesebben fejezi ki a hazája és szülőföldje iránt érzett szeretetét és hűségét. Szemlélteti ezt Dsida Jenő 1936 májusában menyasszonyához, Imbery Melindához írt levele. Egyik részlete így panaszodik: „tegnap betiltották, hogy azt írjuk, »Erdély, erdélyi, Bánság, Székelyföld stb.« Azt kell írni, hogy *Ardeal* stb. Most azon mesterkedünk, hogyan kerüljük ki. Azt írjuk: Transsylvania, országrésznünk, az ország magyarul megyében, nálunk, a székelyek között, a romániai magyarság és így tovább. Hát ehhez mit szólsz? Már azt sem írhatom, hogy erdélyi vagyok, mert bizony *ardealiak* lettünk.” Egy másik szemelvényéből ugyanaz a kétségbeesés árad, mint a *Psalmus Hungaricus* soraiból, és hasonló elszántság, mint Reményik Sándor *Ahogy lehet* című, egy évvel korábban keletkezett költeményéből. A vers címe szó szerint is fölbukkan a levélrészletben: „egy sorsüldözött, mindenből kifosztott, árva nép gyermekei vagyunk. Szegény nép a miénk, anyátlan-apátlan. És nekünk minden sokkal nehezebb. Szegény magyar fiúk, szegény magyar lányok sorsát osztjuk meg, amikor kínlódunk, és Istenbe, saját erőnkbe, lelki szilárdságunkba vetett hittel várjuk a jobb jövőt, a boldogságot. És nemcsak várjuk, hanem harcolunk is érte, foggal, tíz körömmel, *ahogy lehet*.”

Az *Ahogy lehet* és a *Psalmus Hungaricus* tárgya és hangvétele között nyilvánvaló hasonlóságokat fedezhetünk föl. Ez a két legszenvedélyesebb, verskompozícióként is a legösszetettebb és legbravúrosabb magyar vers a két világháború közötti időszakban, mely az erdélyi magyarság számkivetettsége, jogfosztottsága ellen lázad. A gondolatpárhuzamokkal, halmozásokkal, szó- és mondatismétlésekkel is nyomatékosított fokozás ingáját mindkét mű a végső amplitúdóig hajtja. A *Psalmus Hungaricus*ról is elmondhatjuk, amit Lám Béla vetett papírra, amikor 1935. április 11-én meghallgatta az *Ahogy lehet* című költeményt a szerző tolmácsolásában: „Lassan dübörögve nőtt, bomlott, gomolyodott e hatalmas költemény, hárommillió beszélni vágyó és beszélni nem tudó ember melléből szakadt fel a kiáltás”.

Korántsem véletlen tehát, hogy Reményik volt az első, akinek Dsida a magyar zsoltár még nem is teljesen kész változatát 1936 májusának a vége felé megmutatta. Nemso-kára pedig a befejezett, legépelte példányt adta át neki ezzel az ajánlással: „*Reményik Sándornak, hittel és barátsággal: 1936. június 3-án Dsida Jenő*”.

A költő az 1936. július 2. és 4. között lezajlott marosvécsi írótalálkozón fölolvasta művét az egybegyűlteknél. Reményik Áprily Lajosnak címzett levelében beszámolt

fogadtatásáról és rá gyakorolt hatásáról. A versben a saját hangját, a költőben pedig az utódját ismerte föl: „Rám első pillanattól kezdve megdöbbenő erő benyomását tettem, minden strófa fokozódóan többet mondott nekem művészi szempontból is, és a konklúziót: »Nincs más testvérem, csak magyar« – ma teljesen indokoltnak érzem. [...] Még külön öröm volt számomra, hogy a hangot, az én hangomat: van, aki továbbzengeti, kiszélesíti s a mához mindinkább alkalmazza. Tehát bizonyos tekintetben az »utánpótlás« kérdésének ilyen eldőlése is megnyugtatót...»

Hűségvallomását ismétli meg *Csokonai sírjánál* című, 1937 augusztusában írt versében is, a transzszilvanizmus egyik legszebb és legtisztább költői megnyilatkozásában. Soraiban „*A Reményhez* című Csokonai-vers dallamára... másfélmillió zárandók” – valamennyi erdélyi magyar – nevében annak a költőelődnek a példáját idézi, akit szülővárosa száműzött, hosszú bujdosásra kényszerített, s aki mégis a hűség parancsának engedelmeskedett, „mikor már sípolt a melle”: halálos betegen visszatért Debrecenbe.

Róla írt cikkei tanúsítják, hogy mindvégig hű maradt egyik legfőbb mesteréhez és példaképéhez, Reményik Sándorhoz is. 1933-ban védelmére kelt azokkal az „igaztalan, durva és hálátlan” támadásokkal szemben, amelyekben a fiatal írógeneráció egyes tagjai részesítették. *Reményik Sándor és a Baumgarten-díj* című, 1937-ben megjelent méltatását így kezdte: „Reményik Sándor – fogalom ez a név az egyetemes magyar nyelvterületen, a tiszta művészet felületi csillogásán kívül valami mélyről előtörő fényesség is árad belőle: a hitben, böjtölésben, imádságban megtisztult ember arcának fényessége, az eszmékért lüktető szív tüze és sugárzása. [...] A magyar szó katakombákba visszahúzódó szertartásainak őskeresztényi értelemben vett apostola ő”, akinek a „hangja néha túlzengi föld alatti életünk mécs világitotta sikátorait, és tömegeket ráz meg a lélek legmélyéig.”

Amikor már a halál partszegélyein járt, *Tükör előtt* címen önéletrajzi versciklust írt. *Tarka-barka strófák* című darabjában – melynek Adyval kapcsolatos passzusát már idéztük – a számvetés és búcsú igényével a „honfoglaló, nagy írónemzedék” tagjai előtt hajtott fejet, akik „első farmerekként” „bozótok, sziklák közt merészen” ösvényt törtek és tanyát ütöttek az „erdőntúli részen”: a velük való „baráti lét avatta széppé” élete felét. Beszédes – és aligha pusztá véletlen – a költők sorrendje is:

Reményik, Áprily és Tompa László
 s a mindig zsémbes, mindig harapós,
 mindig teremtő tettekért parázsló
 öreg harcos, a kajlabajszu Kós
 és Kuncz, akit korán elvitt a gyászló
 s a hullócsillag, Sipos Domokos,
 Nyírő, Tamási, – még ki fér a listán?
 Molter, Tabéry, Berde, Bartalis tán...

Alkotói pályája legszebb emlékeit az önéletrajzi ciklus címadó versében összegzi. Befejezésében patetikus hangon mond hálát sorsáért, mely nemcsak iszonyú szenvedésekkel sújtotta, hanem a Krisztus tanításaihoz igazodó, „arányos, szépen fejlett, másokat melegítő élet” lehetőségét, a hősiesség méltóságát is megadta számára. A megpróbáltatások „kemény acéllá, tűzben izzított pengévé” edzették, költészetében a fájdalom szépséggé és emberséggé finomult. Motívumai a kagyló testében szenvedések árán megszülető gyöngy szimbólumát, a Helikon-mozgalom – Reményik által is hirdetett – irodalmi kánonját és az azzal való azonosulás gondolatát is magukban rejtik. Ezt az ars poeticát a történelem, a kisebbségi lét kihívásai határozták meg és szentesítették. A romon nőtt csipkebokor metaforája az ószövetségi Mózes alakját, továbbá Kosztolányi Dezső *A magyar romokon* című versét és Reményik Sándor *Romon virág* című kötetét idézi:

*Akárki adta, én a sós torok
vad szomjával köszönöm ezt a sorsot,
a csattogó, kegyetlen ostorok
kínját, a bort ígérő csorba korsót,
melyből epét és ürmöt kóstolok,
a nagy intést, a félig kész koporsót,
a csipkebokrot, mely a közönyön
s romon virágozott. Százszor köszönöm.*

Dsida Jenő korai haláláról Reményik Sándor – aki akkor maga is betegen feküdt – így emlékezett meg Lám Bélához 1938. június 10-én írt levelében: „Szegény Dsida Jenő halálhírét tegnap olvastam a lapokból, nagyon lesújtott. Elég sok közöm volt hozzá az életben irodalmilag s emberileg is. Ő nagyon sokszor tanújelét adta annak, hogy őszintén és melegen ragaszkodik hozzám. [...] És 31 éves volt! Micsoda lehetőségek szunnyadtak benne! Nagyon-nagyon fáj erre gondolni, s még inkább arra, hogy ez a mi kicsi magyar és azon belül baráti közösségünk is hogy fogy, pusztul.”

(Elhangzott 2015. május 28-án a Reményik Sándor születésének 125. évfordulója alkalmából megrendezett emlékkonferencián az MTA Miskolci Területi Bizottságának székházában)